

Morley har ikke fat i disse kultur-kritiske elementer i kvindernes TV vaner, men med sin lydhøre interviewform har han frembragt et temmelig enestående udgangspunkt for videre undersøgelser af sammenhængen mellem køn og medier.

Siv og Erik Fagerholm: Videoproduktion. Thorsgaard, 1986, 176 s., kr. 128.-.

Lissi Hejberg, Marianne Hector, Povl Erik Brøndgaard: Videopraktik, fra ide til produktion. Foreningen af filmlærere i gymnasiet og HF, 1986, 124 s.

Hans Chr. Ralking, Viggo Holm Jensen, Thomas Tylén: Video som værktøj i uddannelse og undervisning. Teknisk Forlag, 1986, 181 s., kr. 169,-.

Anmeldt af mag. art. Anne Hjort.

Video vinder stadig mere udbredelse både i de private hjem og på uddannelsesinstitutionerne. Og samtidig har indførelsen af lokal-TV og oprettelse af videoværksteder rundt om i landet, betydet at også videoproduktion er kommet indenfor stadig flere menneskers rækkevidde.

Hidtil har det dog været sparsomt med litteratur, der kunne vejlede såvel videoamatøren, som læreren der ønskede at arbejde selvstændigt med videoproduktion, hvor man enten måtte holde sig til de kortfattede instruktionsbøger eller ty til digre værker om filmæstetik.

Det er der imidlertid ved at ske en ændring på, hvilket bl.a. tre nyudgivelser på området vidner om, som samlet giver en god vejledning til alle undervisere som ønsker at anvende video i deres undervisning - og andre mennesker som blot ønsker at bruge video som udtryksmiddel.

Videopraktik - fra ide til produkt er udgivet af Foreningen for filmlærere i gymnasiet og HF. Det er en håndbog, og den går derfor konkret og instruktivt til værks. Der redegøres for de forskellige arbejdsfaser i en videoproduktion - fra forberedelsesarbejdet (synopsis, drejebog, produktionsplanlægning), til optagelse i såvel studiet som i marken, til redigeringen af billeder og lyd. Alle tekniske detaljer gæes igennem på de i øjeblikket mest udbredte videosystemer, U-matic og VHS. Bogen afsluttes med et afsnit om videoæstetik, der beskriver billedkomposition, kamerabevægelser, montage og lyd med nogle gode illustrationer. Til slut gives nogle konkrete eksempler på synopsis til forskellige genrer: Dokumentar, reportage, fiktion og portræt.

Videopraktik er altså en bog, hvor man kan slå op og få gode råd og vejledning lige præcis på det sted i produktionsfasen, hvor man befinder sig, hvad enten det gælder arbejdsdeling på produktionsholdet, eller hvordan kameraet skal indstilles og lyden placeres. Jeg har kun et par indvendinger til den tekniske vejledning: Hvorfor fraråder man brugen af sort baggrund? Og hvorfor tilråder man at bruge assembly-redigering, når nu insert-funktionen er teknisk bedre og eleverne ved at bruge assembly-funktionen forkert kan lave uoprettelige skader på deres masterbånd.

Bogens afsluttende synopsis-eksempler er gode og illustrerer fint, hvad det er der menes - og forlanges - af sådan nogle. Der er ingen tvivl om, at Videopraktik imødekommer et

stort og længe næret behov for en konkret og grundig vejledning i alle videoproduktionens faser, og at den vil være meget anvendelig for såvel elever som lærere, der arbejder med video i film- og medieundervisningen.

Videoproduktion af Siv og Erik Fagerholm handler også om de basale elementer i en videoproduktion. Men den vælger helt at forbigå de tekniske detaljer i erkendelse af at udviklingen på dette område alligevel går så hurtigt, at sådanne oplysninger hurtigt bliver forældede. I stedet har man valgt at koncentrere sig om fortælleteknik og arbejdsmetode. Bogens primære målgrupper er den seriøse amatør, den lille videoproducent og borgergrupper og virksomheder, som ønsker at anvende video som informationsredskab. Det er en både let læst og meget anvendelig bog, der her er skrevet.

Videoproduktion består af en række korte, instruktive afsnit om fortælleteknik (den berømte berettermodel) og alle faser i produktionen. Men den går mere ind på at diskutere de æstetiske, indholdsmæssige og formidlingsmæssige problemer. Der er gode afsnit om interviewmetode, udarbejdelse af speak og forhold mellem tekst og billede i en videoproduktion.

Bogen afsluttes med arbejdsopgaver og studiekredsopgaver. Videoproduktion (hvis oprindelige titel Berätta med video egentlig er mere dækkende) er tydeligvis skrevet af folk med en stor erfaring fra video- og TV-produktion og giver på en lettilgængelig måde med morsomme og fine illustrationer en række gode råd om, hvilke teknikker man kan anvende for at gøre sit video-program både mere informativt og engagerende for modtagerne. Bogen udgør dermed et indbydende og underholdende supplement til det som oftest mangler i videohåndbøgerne - nemlig gode råd om hvordan man egentlig fortæller i et billedmedie.

Video som værktøj i uddannelse og undervisning er en bog om videopædagogik - nemlig om hvad der er pædagogisk centralt når video anvendes som led i en undervisning. Som forfatterne gør opmærksom på er video snart så udbredt såvel privat som på uddannelsesinstitutionerne, at man må antage at brug og fremstilling af video indenfor en overskuelig fremtid vil blive en almen kompetence på linje med skriftssproget. Bogen er således et af de første forsøg på at give en mere systematisk fremstilling af videos anvendelse og anvendelsesmuligheder i uddannelse og undervisning. For som forfatterne gør opmærksom på anvendes video i øjeblikket meget lidt i undervisningen i forhold til de muligheder der allerede findes for at gøre det.

Tanken er at give inspiration til udnyttelse af videomediets muligheder i undervisningen, vel at mærke når det er berettiget at anvende det. Video skal ikke erstatte brugen af øvrige AV-midler. Men medieudviklingen kræver en almen udvikling af evner til at tænke i billeder og billedfortællinger, og video er f.eks. velegnet til informationsformidling til spredte grupper, intern kommunikation i virksomheder og efteruddannelse på arbejdspladserne.

Bogen er inddelt i fire hovedafsnit. Det første Pædagogiske muligheder med video lægger ud med en række konkrete eksempler på, hvordan video kan anvendes i en undervisningssituation. For det første i form af videoprogrammer, der bruges som oplæg til diskussion, på ex. tillidsmandskurser, efteruddannelse af studievejledere m.v., hvor video er velegnet til at vise konkrete arbejds-, samværs- og kommunikationssituationer. For det andet i form af egne optagelser i undervisningssituationen, f.eks. rollespil og selvkonfrontation.

Det andet hovedafsnit Pædagogisk anvendelse af video i undervisningen handler om, hvordan video kan anvendes i forbindelse med indlæring og undervisning, samt hvilke pæagogi-

ske kvalitetskrav, man må stille til anvendelse af videogrammer i undervisningen.

Dette afsnit holder sig på et generelt pædagogisk og psykologisk teoretisk niveau, hvor man må sige at de tips der gives om en pædagogisk hensigtsmæssig anvendelse af videogrammer i undervisningen gælder alle indslag i en undervisning, og derfor mere handler om god pædagogik, end specielt om god videopædagogik.

Det tredje hovedafsnit handler om Fremstillingen af videogrammer. Også her gennemgås hele gangen i en videoproduktion. Der er gode forslag til øvelser og eksempler på hvordan det samme emne kan formidles i forskellige genrer: Dokumentar, reportage og fiktion. Der gives et udførligt og instruktivt eksempel på en professionel produktionsplanlægning fra manuskriptskrivningen til udarbejdelsen af skydeliste og storyboard til den endelige produktionsplan og fastlægning af ansvarsområder for de medvirkende. Og endelig er der to gode afsnit om dramaturgi og reportage, der også indeholder en interview-vejledning.

Det fjerde hovedafsnit Video og fremtidens undervisning handler om de meget store muligheder der ligger ved udviklingen af interaktivt video, hvor videobånd eller -plade sammenkobles med data-teknik. Dette giver bl.a. mulighed for at man kan styre afviklingen af et program efter individuelle behov og f.eks. indhente supplerende programmer/materiale. Bogen indeholder et appendix med afsnit om brug af kamera, lys, lyd og ret-tighedsproblemer og endelig et lille leksikon.

Bogen giver en meget grundig teoretisk fremstilling af de pædagogiske anvendelsesmuligheder for video i uddannelse og undervisning, og med

sine mere konkrete vejledninger og eksempler på hvordan det kan gøres er den et værdifuldt supplement til den eksisterende litteratur på området.

